

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

Історія психології

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки

бакалаврів
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

053 Психологія
(код і найменування спеціальності)

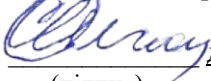
2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія психології» для студентів спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти I курсу.

Розробник: Сапожников С. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «22» січня 2024 року № 4

Зав. кафедри док. пед. наук, професор С. В. Сапожников
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «23» січня 2024 року

Гарант освітньої програми к. псих. наук М. М. Ярошко
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «24» січня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу І. В. Зеркаль
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни	Вихідна	Вихідна
Курс	I	I
Семестр / триместр	1	1
Загальний обсяг годин / кредитів	120/4	120/4
Кількість змістовних модулів	2	2
Годин на аудиторне вивчення	60	12
Годин на самостійне вивчення	60	108
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є засвоєння теоретичної інформації, що дозволяє сформулювати уявлення про розвиток основних психологічних понять, концепцій і методів дослідження в різних школах сучасної психології і формування здатності до самостійного аналізу студентами розвитку психологічних понять, концепцій і теорій.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розглянути основні напрямки наукових досліджень, що відносяться до знань з історії психології;
- виділити основні тенденції в області світової психології і порівняти наукові підходи в різних психологічних школах;
- вивчити логіку розвитку вітчизняної і зарубіжної психології, на підставі якої створити передумови для розвитку критичного мислення та адекватного аналізу основних психологічних теорій.
- дати систему уявлень про розвиток основних психологічних понять, а також провідних шкіл і напрямків в психологічній науці;
- сприяти розвитку у студентів професійного мислення, прагнення до професійного та особистісного самовдосконалення, навичок самоаналізу, професійного спілкування, самостійної роботи з навчальними посібниками.

Інтегральна компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,
- ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема в контексті організації раннього втручання).

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т. ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

СК12. Здатність до реалізації психологічної діяльності в етнічному середовищі.

СК 13. Здатність до планування та здійснення роботи з охорони психічного здоров'я, здійснення психосоціальної підтримки громадян в умовах війни та постконфліктний період.

СК 14. Здатність до здійснення психосоціальної підтримки у дистанційні формі, у важкодоступних місцях в умовах воєнного стану.

Програмні результати навчання

ПР 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР21. Вміти добирати і використовувати стандартизований діагностичний інструментарій, протоколи реагування, методики та втручання для подолання тривоги, стресу, зниження інтелектуальних здібностей та концентрації уваги, панічних атак громадян в умовах війни та постконфліктний період.

ПР22. Вміти добирати та застосовувати інструменти віддаленої роботи в умовах війни та постконфліктний період.

Після вивчення курсу «Історія психології» студенти повинні **знати**:

- ключові принципи основних психологічних теорій;
- основні етапи розвитку психологічної науки в онтогенезі та соціогенезі;
- сучасний стан психологічних досліджень в Україні.

уміти:

- об'єктивно оцінювати і аналізувати погляди різних авторів щодо психологічних проблем;
- моделювати зміст певних психологічних понять (згідно різним епохам, школам, авторам);
- встановлювати взаємозв'язок між виникненням різних теорій в одному і тому ж часі.

володіти:

- знаннями про розвиток предмета психології в різні часові періоди;
- аналізом різних теоретичних знань в ракурсі дисципліни;
- навиками оцінки об'єктивності підходу різних психологічних шкіл.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Розвиток психології в історичному розрізі

Тема 1. Предмет історії психології. Методологія науки.

Предмет психології як науки, категоріальний апарат психології, принципи науки, її завдання. Соціальні чинники розвитку психологічної думки. Логіка розвитку наукових знань про психіку. Предметно - логічні чинники Особистісний аспект. Розвиток психології до її виділення в самостійну науку. Етапи розвитку психології як науки.

Література [2]

Тема 2. Антична психологія. Психологія в середні віки і епоху відродження.

Антична психологія. Загальний нарис розвитку психологічної думки в Стародавній Греції. Погляди на природу психічного. Матеріальний субстрат психічних явищ. Платон, Аристотель, Геракліт. Анаксагор. Демокрит. Піфагорейська школа. Сократ. Гіппократ.

Гуморальна теорія. Душа, тіло і божество. Зв'язок з античною картиною душі. Аристотель. Платон.

Література [1,5]

Тема 3. Розвиток психології в новий час. Розвиток психології в XVIII столітті.

Розвиток психології в XIX столітті. Психологічні вчення 17 століття. Природа психічного. Вчення про рефлекс. Сенсорно-асоціативні процеси. Спонукальні сили поведінки. Психофізична проблема. Бекон. Декарт. Локк «Досвід про людський розум». Поняття про несвідоме. Психічна причинність. Природа психічного. Вчення про рефлекс. Навчання про асоціації. Психофізіологічна проблема. Асоціативна психологія. Вчення про нервово-психічні функції. Розвиток психофізіології. Асоціативна концепція. Природничо-наукові передумови виникнення психології як самостійної науки.

Література [3,6]

Тема 4. Психологія на зламі XIX - XX століть. Розвиток галузей психології.

Психологія як наука про безпосередній досвід. В. Вундт. Предмет психології за В. Вундт. Відчуття, уявлення і почуття в його розумінні. Суб'єктивний метод роботи В. Вундта, атомізм і інтроспекціонізм. Структуралізм. Психологія як вчення про акти свідомості. Предмет диференціальної психології. Е. Крепеліна. А. Біне Індивідуальні відмінності і вік. Розумовий розвиток і навчання. Розумовий вік. Коефіцієнт інтелекту. Біне-Стенфордська шкала. Мюнстерберг, тести профорієнтації та профвідбору.

Література [2, 4-5]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основні школи психології

Тема 5. Біхевіоризм і гештальт психологія.

Особливості теорії біхевіоризм. Структурна школа Е. Тітченер. В. Вундт, Е. Тітченер Біхевіоризм Е.Торндайка. Поведінка тварин «інтелект тварин ... ». Проби і помилки. Проблемна ситуація. Закони біхевіоризму. Біопсихічних рівень детермінації поведінки. Дж.Уотсон. Теорія «поля» Курта Левіна. Динамічне поле. Категорія мотиву. Категорія способу Б.В.Зейгарник. ефект незакінченого дії.

Література [3, 4]

Тема 6. Психоаналіз. Глибинна психологія.

Фрейдизм. Вчення З. Фрейд про свідоме і не свідоме людини. Психоаналіз. Істерія. Несвідоме. Б.Брейер. Види енергії людини. Катарсис. «Дослідження істерії». Етапи становлення психоаналізу від методу до теорії. Метод «вільних асоціацій». «Тлумачення сновидінь». Інфантильна сексуальність. Едіповий комплекс.

Література [5, 6]

Тема 7. Гуманістична, генетична, когнітивна психологія.

Основи гуманістичної психології. Концепція особистості Гордона Олпорта. Абрахам Маслоу і його теорія. Теорія особистості Карла Роджерса. Логотерапія Віктора Фракла. Теорія потреб А.Маслоу. Поняття про самоактуалізацію особистості. Критика біхевіоризму і психоаналізу з інтелектуалістичних позицій. Проблема організації знання в пам'яті суб'єкта (співвідношення вербальних і образних компонентів у процесах запам'ятовування і мислення).

Література [1]

Тема 8. Розвиток психології під час імперської доби у 19-20 ст.

Російська психологія на межі XIX - XX століть: Н. Я. Грот, В. М. Бехтерев, І. М. Сеченов. Розвиток експериментальної психології. Проблема праці і зародження принципу діяльності. Розвиток вчення І. П. Павлова про вищу нервову діяльність. Рефлексологія В. М. Бехтерева. Радянська психологія в 20-30 роки XX століття. Культурно-історична теорія Л. С. Виготського. Принцип діяльності в дослідженнях С. Л. Рубінштейна, О. Леонтьєва.

Література [3,4,6]

Тема 9. Розвиток психології в Україні.

Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі. Психологія в «братських школах». Психологічні погляди Ів. Вишенського. Г. Сковорода про душу і світ. Психологія в Києво-

Могилянській академії. І. Гізель. І. Яворський. Вчені-психологи у Львівському університеті: Ю. Охорович, С. Балей. Нинішній стан психології як науки на теренах України.

Література [2, 6]

Тема 10. Становлення та розвиток сучасних напрямів закордонної психології щодо надання допомоги особам, які зазнали психотравм під час війни.

Сучасні напрями та школи закордонної психології та психотерапевтичні підходи в контексті травм, спричинених війною. Основні положення провідних сучасних закордонних напрямів: гуманістичної та когнітивної психології. Психотерапевтичні підходи сучасності: клієнтоцентрована терапія, гештальттерапія, психодрама, психосинтез, логотерапія, транзактний аналіз.

Література [2, 6]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												Форма контролю
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Розвиток психології в історичному розрізі													
Тема 1. Предмет історії психології. Методологія науки.	12	2	4			6	12					12	У
Тема 2. Антична психологія. Психологія в середні віки і епоху Відродження.	12	2	4			6	13	2				11	У
Тема 3. Розвиток психології в новий час. Розвиток психології в XVIII столітті.	12	2	4			6	13		2			11	У
Тема 4. Психологія на зламі XIX - XX століть. Розвиток галузей психології.	15	4	4			7	14	2				12	ПК. КР
Разом за змістовим модулем	51	10	16			25	52	4	2			46	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основні школи психології													
Тема 5. Біхевіоризм і гештальт психологія.	13	2	4			7	15	2				13	У
Тема 6. Психоаналіз. Глибинна психологія.	13	2	4			7	14		2			12	У
Тема 7. Гуманістична, генетична, когнітивна психологія.	15	4	4			7	13					13	У

Тема 8. Розвиток психології в Росії. Зародження вітчизняної психології.	13	2	4			7	12					12	У
Тема 9. Розвиток психології в Україні.	15	4	4			7	14	2				12	ПК . КР
Разом за змістовним модулем	69	14	20			35	68	4	2			62	
Усього годин	120	24	36			60	120	8	4			108	

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка конспектів – ПК
тестування – Т
колоквіум – К
інші - _____

5. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Предмет історії психології. Методологія науки	2	2	-
2	Тема 2. Антична психологія. Психологія в середні віки і епоху відродження	2	-	-
3	Тема 3. Розвиток психології в новий час. Розвиток психології в XVIII столітті	2	-	-
4	Тема 4. Психологія на межі XIX - XX століть. Розвиток галузей психології	2	2	-
5	Тема 5. Біхевіоризм і гештальтпсихологія	2	2	-
6	Тема 6. Психоаналіз. Глибинна психологія	2	-	-
7	Тема 7. Гуманістична, генетична, когнітивна психологія	4	-	-
8	Тема 8. Розвиток психології в імперську добу.	2	-	-
9	Тема 9. Розвиток психології на Україні	4	2	-
10	Тема 10. Сучасні напрями та школи закордонної психології та психотерапевтичні підходи в контексті травм, спричинених війною. Основні положення провідних сучасних закордонних напрямів: гуманістичної та когнітивної психології.	2		
	Усього годин	24	8	-

6. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Методи, що використовуються в історії психології	4	-	3

2	Душа в трактуванні натурфілософів. Вчення про логос	2	-	3
3	Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту	4	2	3
4	Арабомовний світ: Ібн-Сіна як філософ та лікар; Ібн-Рошид: вчення про душу і її волю, внесок Аль-Газена в розвиток психології	4	-	3
5	Роджер Бекон - ідея дослідного пізнання душ	2	-	3
6	Вчення про афекти і свободу волі Б Спінози	2	2	3
7	Психологічні погляди німецьких філософів: І. Кант, І. Фіхте, Ф. Шеллінг, Г. В.-Ф. Гегель, Л. Фейєрбах	4	-	3
8	Природничо-наукові передумови. Розвиток асоціанізму	2	-	3
9	В. Вундт - засновник експериментальної психології	4	-	3
10	Аналітична психологія К.Г. Юнга	2	-	3
11	Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон та гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології	4	-	3
12	Розвиток української психології в радянський період	2	-	3
Усього годин		36	4	36

7. Теми практичних занять (не передбачено)

8. Теми лабораторних занять (не передбачено)

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Проблема душі і розвитку особистості у Абельяра та Аврелія Августина. "Бритва" Вільяма Оккама	5	7	1
2	Психологічні погляди епохи Відродження	4	8	2
3	Психологічні погляди філософів епохи просвітництва (Кондільяк, Кондорсе, Вольтер, Дідро, Кабаніс, Ламетрі, Гете та інші.)	3	8	2
4	Герберт Спенсер: еволюційна психологія	5	8	2
5	Анатомія невротичної особистості К. Хорні	3	8	1
6	Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості : К. Левін	4	7	2
7	Створення фізіології ВНД	5	8	2
8	Оперантний біхевіоризм Б. Скінера	4	8	2
9	Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону. Програми створення нової, дослідної психології	7	7	2
10	Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже	4	8	1
11	Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології	5	8	2
12	"Я"-концепція і "індериктивна" центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса	3	7	2
13	Г. Сковорода про душу і світ	5	8	2
14	Психологічні погляди Ів. Вишенського	3	8	1
Усього годин		60	108	24

10. Методи навчання:

Загальні:

- **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; акроматичне пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.
- **Наочні** методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.
- **Практичні** методи навчання: вправи, практичні й дослідні роботи.
- **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, кейс-стаді (метод ситуацій).
- **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** LMS (Learning Management System) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Quizlet, Udemy, EdX, Coursera, Brainly, Khan Academy, СК-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

- *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення учнями інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);
- *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПРН 1 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПРН 2 - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПРН 16 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація;

ПРН 17 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»;

ПРН 21 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПРН 22 - лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація.

11. Методи контролю

- оцінка вирішення типових завдань;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка рефератів по окремих розділах дисципліни з використанням монографічної і періодичної літератури;
- дистанційний контроль;
- іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти. Іспит

Поточне оцінювання та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9		
Поточний контроль									40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Контроль самостійної роботи										
2	3	2	3	2	3	3	3	3		

14. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D		
60–67	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;

- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою.

Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування.

Форма підсумкового контролю: іспит.

15. Завдання для іспиту

Іспит з дисципліни включає виконання студентами індивідуальної роботи. Індивідуальна робота студентів полягає у виконанні індивідуального пошукового творчого завдання та складається з наступних етапів:

- обрання однієї із запропонованих тем;
- теоретичне опрацювання теми через збір, конспектування та анутовання наукової літератури;
- аналіз зібраних наукових джерел;
- написання творчого звіту про ступінь розробки даної проблеми в сучасній психологічній теорії та практиці у вигляді наукових тез;
- захист звіту.

16. Питання на іспит

1. Підходи до історії психології.
2. Предмет історії психології.
3. Завдання історії психології.
4. Типи психологічного пізнання.
5. Періодизація історії психології.
6. Методичні проблеми історико-психологічного дослідження.
7. Методи, що використовуються в історії психології.
8. Функції історії психології, її роль в розвитку знань.
9. Душа в трактуванні натурфілософів.

10. Вчення про логос у Стародавній Греції.
11. Геракліт та його уявлення про душу.
12. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу.
13. Моральна психологія Сократа.
14. Майєвтика як метод розвитку інтелекту.
15. Психологічні погляди Платона.
16. Психологічні ідеї у вченнях Демокрита та Епікура.
17. Внесок Аристотеля в розвиток психології.
18. Психологічні погляди античних лікарів.
19. Гуморальна теорія і трактування темпераменту.
20. Психологічні погляди римських філософів: Лукрецій Кар, Сенека, Марк Аврелій.
21. Арабомовний світ: розвиток психологічної думки.
22. Ібн-Сіна як філософ та лікар.
23. Асоціативний експеримент Ібн-Сіни.
24. Ібн-Рошид: вчення про душу і її волю.
25. Внесок Аль-Газена в розвиток психології.
26. Середньовічна Європа. Патристика: проблема душ, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші).
27. Середньовічна схоластика.
28. Психологія і теологія Томи Аквінського.
29. Роджер Бекон - ідея дослідного пізнання душ.
30. Боротьба номіналізму і реалізму.
31. Проблема души і розвитку особистості у Абельяра та Аврелія Августина.
32. "Бритва" Вільяма Оккама.
33. Вивчення пізнавальних можливостей людини Леонардо да Вінчі .
34. Вчення про світ і душу Н.Кузанського, гілозоїзм Дж. Бруно.
35. Обґрунтування Ф.Беконем емпіричної методології та індивідуальної логіки і їх значення для розвитку експериментальної науки.
36. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Рене Декарта.
37. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм.
38. Вчення про афекти і свободу волі Б Спінози.
39. Епіфеноменалізм Т. Гоббса.
40. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка.
41. Психологічні погляди філософів епохи просвітництва (Кондільяк, Кондорсе, Вольтер, Дідро, Кабаніс, Ламетрі, Гете та інші.).
42. Психологічні погляди німецьких філософів: І.Кант, І.Фіхте, Ф.Шеллінг, Г.В.-Ф.Гегель, Л.Фейєрбах.
43. Розвиток асоціанізму в ХІХ ст. (Спенсер, Дж. Міль, Т.Браун).
44. Розвиток асоціанізму у європейській науці.
45. Джон Стюарт Мілль: ментальна хімія. Олександр Бен: спроби і помилки.
46. Герберт Спенсер: еволюційна психологія.
47. Йоганн-Фрідріх Гербарт: статика і динаміка. Поява принципу біологічного детермінізму.
48. Поява принципу біологічного детермінізму. Чарльз Роберт Дарвін: революція в біології.
49. Створення фізіології ВНД. Дарвінізм.
50. Френологія Фр. Галля.
51. Дослідження часу реакції. Психофізика.
52. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону. Програми створення нової, дослідної психології.
53. В. Вундт - засновник експериментальної психології.
54. Програма емпіричної (спостерігаючої) психології Ф. Brentano.
55. Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова.
56. Експерименти І.П. Павлова з вивчення рефлексів.
57. З.Фрейд і його вчення про несвідоме.
58. Пансексуалізм і психоаналіз.

59. Трансформація фрейдизму.
60. Індивідуальна психологія А. Адлера.
61. Аналітична психологія К.Г. Юнга.
62. Анатомія невротичної особистості К. Хорні.
63. Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома.
64. Міжособистісна психіатрія Г. Салівена.
65. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон.
66. Необіхевіоризм Е. Томлена і його вчення про проміжні перемінні.
67. “Маленький робот” з біхевіористичною програмою К. Халла.
68. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера.
69. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології.
70. Дослідження М. Вертгеймером “продуктивного мислення”.
71. Проблема розвитку психіки (К. Коффка).
72. Дослідження законів сприймання та інсайту (В.Келер).
73. Неогештальтизм.
74. У. Найсер – психіка як інформаційна система.
75. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже.
76. Критика теорії егоцентризму Ж. Піаже Д. Х’юзом та М. Дональдсом.
77. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості : К. Левін.
78. Біологічні та квазіпотреби особистості.
79. Мотиваційне напруження та засоби його розрядки.
80. Поняття «поля» та його тиску на індивіда.
81. Думки К. Левіна стосовно навчання та виховання дітей.
82. Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу.
83. “Я”-концепція і “індериктивна” центрована на клієнті психотерапія К. Роджерса.
84. Теорія особистісних конструктів Келлі.
85. Зародження диспозиційних теорій.
86. Мірний підхід до особистості .
87. Описати особистість через систему її рис, властивостей та характерологічних рис (Г.Олпорт).
88. Психологічні погляди філософів епохи Київської Русі .
89. Психологія в “братських школах”.
90. Психологічні погляди Ів. Вишенського.
91. Г.Сковорода про душу і світ.
92. Психологія в Києво-Могилянській академії. І.Гізель.
93. І. Яворський. Вчені-психологи у Львівському університеті : Ю.Охоревич, С.Балей.
94. Розвиток української психології в радянський період:
95. Харківська школа (Гальперін, Запорожець, Божович та інші);
96. Дефектологія – І.Соколянський та Мешеряков; Історія психології
97. В.Роменець; Г.Костюк.
98. Психологія українських психологів західної діаспори: О.Кульчицький.
99. Проблеми становлення сучасної української психології

17. Методичне забезпечення

1. навчальна програма дисципліни;
2. робоча навчальна програма дисципліни;
3. залікові матеріали;
4. конспекти лекцій;
5. інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
6. інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. НВП «Інтерсервіс». 235 с.
2. Корольчук М. С., Криворучко П. П. Історія психології: Навч. посібн. Київ : Кондор, 2009. 232 с.
3. Корольчук М. С., Криворучко П. П. Історія психології : Навч. посібник: Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2010. 248 с.
4. Маноха І. П., Роменець В. А. Історія психології XX століття : Навчальний посібник для ВНЗ. Київ : Либідь, 2007. 832 с.
5. Тертична Н. А. Історія психології : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2018. 352 с.
6. Benjafield J. G. A History of psychology. Boston, 2000. 391 p.
7. Lundin R.W. Theories and System of Psychology. – 5 ed. – Lexington: Heath and Company, 1996. – 432 p.

Додаткова література

1. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології. Київ : Кондор, 2009. 232 с.
2. Роменець В. А. Історія психології XVIII століття. Епоха Просвітництва : Навч. посібн. Київ : Либідь, 2006. 1000 с.
3. Махній І. П., Скок М. А. Історія психологічної думки : Навч. посібник [Електронний ресурс]. – Чернігів : Чернігівський національний університет ім. Т. Г. Шевченка, 2010 : [http //makhni-history.blogspot.com/](http://makhni-history.blogspot.com/)
4. Psychologia: Podrecznik akademicki / Red. nauk. J. Strelau, D. R

Інформаційні ресурси

- ✓ Базові підручники до вивчення курсу «Історія психології» представлено в електронному освітньому середовищі Moodle [курс «Історія психології», папка «Підручники, монографії»] <http://e-learning.lnu.edu.ua>
- ✓ Грисенко, Н.В. Посібник до вивчення курсу «Історія психології». Від появи перших психологічних теорій до становлення психології як самостійної науки / Н.В. Грисенко. – Д.: РВВ ДНУ, 2017. – 40 с. http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=2060
- ✓ Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. – НВП «Інтерсервіс». – 235 с. http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf
- ✓ Практикум з історії психології : навч. посіб. □ для студ. вищ. навч. закл. □ / І. М. Щербакова. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 160 с. https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Sherbakova_Praktikum.pdf
- ✓ Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку : колективна монографія / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський [та ін.] ; за ред. В. В. Турбан. — К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 306 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/32309617.pdf>
- ✓ www.Psychlit
- ✓ www.Psychinfo
- ✓ <http://psychlib.com.ua/>
- ✓ <http://pidruchniki.ws>
- ✓ <http://psylib.ukrweb.net/books/beloo01/index.htm>
- ✓ <http://www.bookzone.com.ua/books/psychology/>